

F. t. l. vedr. straffeloven og retsplejeloven

citetsmæssige betragtninger at anvende samfundstjeneste i sager om spirituskørsel.

Straffelovrådet har overvejet, om der under en fremtidig ordning bør være mulighed for at idømme samfundstjeneste i visse sager om spiritus- og promillekørsel. Imod en sådan ordning taler ifølge Straffelovrådet, at området for ubetinget frihedsstraf allerede er blevet væsentligt begrænset i sager om spiritus- og promillekørsel, og det er et spørgsmål, om ikke strafanvendelsens almenpræventive formål kunne svækkes ved en yderligere begrænsning gennem dom til samfundstjeneste. Det må endvidere tages i betragtning, at brugen af samfundstjeneste i udvalgte sager vil skabe en ulighed i reaktionspraksis på et område, hvor det i almindelighed er anset som en stor fordel, at der er en betydelig fasthed og ensartethed i domstolens praksis. Endelig må det anses for tvivlsomt, om en ordning med hensyn til samfundstjeneste kan gennemføres på en praktisk tilfredsstillende måde, når sanktionen træder i stedet for korte frihedsstraffe, som kun kan give grundlag for at fastsætte et forholdsvis lavt antal arbejdstimer.

Det er Straffelovrådets konklusion, at der ikke bør stilles forslag om gennem bemærkninger til et lovforslag at lægge op til en praksisændring i retning af samfundstjeneste for spiritus- og promillekørsel.

Der henvises til betænkningen, s. 102-105.

Justitsministeriet kan tilslutte sig Straffelovrådets konklusion. Efter Justitsministeriets opfattelse taler både praktiske og principielle sanktionsbetragtninger i retning af, at samfundstjeneste ikke er en velegnet sanktion ved spiritus- og promillekørsel.

7. Den øvre grænse for samfundstjeneste.

7.1. Forsøgsordningen.

Straffelovens § 56 indeholdt oprindelig en bestemmelse om, at betinget dom kun kunne afsiges, såfremt den forskyldte straf ikke oversteg fængsel i et år eller hæfte i to år. Denne begrænsning bortfaldt i 1961. Siden har det alene beroet på rettens bedømmelse af det enkelte tilfælde, om forbrydelsens grovhed og den forskyldte strafs størrelse talte imod anvendelsen af betinget dom. Forsøgsordningen med hensyn til samfundstjeneste har derfor ikke, hvad loven angår, været begrænset af krav vedrørende størrelsen af den forskyldte straf.

Den i 1979 nedsatte arbejdsgruppe udtalte om dette spørgsmål i sin indstilling af 25. september 1980 til Straffelovrådet:

»Inden for den ubetingede frihedsstrafs anvendelsesområde er det næppe muligt eller hensigtsmæssigt at pege på en bestemt øvre grænse for

længden af de frihedsstraffe, som samfundstjeneste under forsøgsordningen skal kunne træde i stedet for.

Anvendelsen af samfundstjeneste må bero på en samlet vurdering, der udover grovheden af de foreliggende lovovertrædelser også må omfatte den tiltaltes personlige forhold. I den forbindelse må der lægges vægt på den tiltaltes egnethed til at gennemføre forpligtelsen samt de muligheder for en pædagogisk påvirkning af den pågældende, som samfundstjeneste eventuelt vil kunne indebære. Om den ubetingede frihedsstraf, som den pågældende ellers »stod til«, er over eller under en bestemt længde, bør således næppe spille den afgørende rolle.

Arbejdsgruppen anser det på den anden side for en selvfølge, at samfundstjeneste ikke kan komme på tale i sager, der drejer sig om så alvorlige lovovertrædelser, at den tiltalte efter gældende praksis ville blive idømt en længerevarende frihedsstraf. Arbejdsgruppen går derfor ud fra, at forsøgsordningen hovedsageligt vil blive anvendt indenfor det område, hvor der i dag anvendes ubetingede frihedsstraffe på indtil 6-8 måneder.

Det skal samtidig understreges, at der hermed alene sigtes til sager, hvor den tiltalte ikke har tidligere betingede domme, som skal indgå i den betingede dom, der er grundlag for vilkåret om samfundstjeneste. Er dette tilfældet, vil det efter arbejdsgruppens opfattelse oftere kunne komme på tale at anvende vilkår om samfundstjeneste, selvom den ubetingede fællesstraf, som den tiltalte »stod til«, overstiger de ovennævnte 6-8 måneder.»

I en dom afsagt den 8. november 1985, gengivet i U 86.9, har Højesteret været inde på spørgsmålet om betydningen af den forskyldte strafs størrelse.

I sagen blev tiltalte dømt for røveri med hensyn til godt 6.000 kr. på et postkontor. Højesterets flertal fandt, at straffen for det begåede røveri efter hidtidig praksis ville være fastsat til ubetinget fængsel i et væsentlig længere tidsrum end 8 måneder, og at forholdet derfor falder uden for rammerne af forsøgsordningen, som må forventes taget op til overvejelse med henblik på fastsættelse af nærmere retningslinier, når resultatet efter ordningens udløb kan gøres op. Flertallet stemte for at stadfæste byrettens dom, hvor straffen var fastsat til fængsel i 1 år og 6 måneder.

Et mindretal på 2 dommere udtalte:

I de godt 3 år, hvori forsøgsordningen med samfundstjeneste har løbet, er der afsagt ca. 330 domme med samfundstjeneste, heraf 18 i sager